

Rủ ro và Nguy Cơ

Sự khác biệt giữa Rủ ro và Nguy Cơ (Risk and Hazard) là gì và tại sao chúng ta cần hiểu về điều này? Tiến sĩ Andrew Maynard, người dẫn dắt Trung tâm Khoa học Rủ ro thuộc ngành Sức khỏe Cộng đồng của Đại học Michigan giải thích những khái niệm này trong một loạt các đoạn video minh họa có tên gọi Risk Bites. Dưới đây là các câu hỏi chúng tôi đã đặt ra cho ông để trả lời về vấn đề này:*

TIẾN SĨ GIẢI THÍCH SỰ KHÁC BIỆT GIỮA RỦI RO VÀ NGUY CƠ NHƯ THẾ NÀO?

Một sự vật có tính nguy cơ là sự vật đó có tiềm năng để gây ra các nguy hại. Ngược lại, một sự vật có tính rủi ro có nghĩa là sự vật ấy có xác suất gây hại. Đây là một trong những điểm cần ghi nhớ mà tôi truyền tải xuyên suốt các đoạn video Risk Bites. Hiểm họa không thay đổi – cho dù đó là một vật đang ở trên bàn, trong tay bạn, trong tủ đựng chén đĩa khóa hay cách xa bạn 1,000 dặm – nhưng rủi ro có thể thay đổi rất nhiều tùy thuộc vào mức độ tiếp cận.

ĐIỀU GÌ SẼ XẢY RA NẾU MỌI NGƯỜI KHÔNG HIỂU VỀ RỦI RO VÀ NGUY CƠ?

Họ sẽ đưa ra những quyết định mà sau này sẽ càng đe dọa mọi người hơn là bảo vệ họ. Nếu bạn đưa ra quyết định dựa trên rủi ro mà không được cung cấp đầy đủ thông tin, hoặc bạn không hiểu điều gì là quan trọng, bạn sẽ không thể đảm bảo rằng quyết định của bạn là an toàn nhất. Khó khăn ở đây là công chúng và các tổ chức xã hội ở không có tư duy khoa học để suy nghĩ một cách có logic về rủi ro. Đó là chuyện bình thường (ngay chính một số nhà khoa học cũng không suy nghĩ logic, mặc dù họ luôn nghĩ là họ có). Bởi vậy, một mục tiêu lớn mà chúng tôi đang làm đó là cố gắng tìm hiểu xem mọi người nhận thức như thế nào về rủi ro và những diễn biến tâm lý liên quan đến việc đánh giá mức độ rủi ro, từ đó sử dụng các thông tin để giúp đỡ mọi người có thể đưa ra các quyết định tốt nhất có thể.

"Công chúng và các tổ chức xã hội không có tư duy khoa học để suy nghĩ một cách có logic về rủi ro. Đó là chuyện bình thường... Bởi vậy, một mục tiêu lớn mà chúng tôi đang làm đó là cố gắng tìm hiểu xem mọi người nhận thức như thế nào về rủi ro và những diễn biến tâm lý liên quan đến việc đánh giá mức độ rủi ro... từ đó sử dụng các thông tin để giúp đỡ mọi người có thể đưa ra các quyết định tốt nhất có thể."

CÁC ĐƠN VỊ QUẢN LÝ NHÌN NHẬN VẤN ĐỀ NÀY NHƯ THẾ NÀO?

Đối với các nhà chức trách, điều này sẽ còn khó khăn hơn bởi sẽ phụ thuộc vào từng quốc gia mà các đơn vị quản lý sẽ đưa ra các tiêu chuẩn cho việc đi từ khoa học đến các quyết định dựa vào chính sách. Làm thế nào bạn quyết định được đâu là mức rủi ro có thể chấp nhận được? Một vấn đề đang hiện hữu là cách mà các nhà chức trách nghĩ người tiêu dùng phản hồi lại với tin tức không giống với cách mà họ thật sự làm. Một ví dụ đó là việc sử dụng hóa chất BPA [Bisphenol-A] trong hộp kim loại đựng thức ăn. Chúng ta nhận thấy có sự thay đổi khổng lồ trong các quy định về BPA trên toàn thế giới do các thông tin truyền thông. Và bạn có thể có suy nghĩ rằng thậm chí một người đang đi trên phố ngoài kia chắc hẳn biết về nó. Nhưng sự thật là phần lớn người tiêu dùng có rất ít thông tin về BPA. Đây là một ví dụ về sự mất kết nối giữa truyền thông, những nhà chức trách và công chúng.

ÔNG TIẾP CẬN NHỮNG CHỦ ĐỀ NÀY NHƯ THẾ NÀO TRONG CÁC ĐOẠN VIDEO RISK BITES?

Tôi khá bảo thủ và rất cẩn trọng để tránh không áp đặt lên mọi người suy nghĩ “thế nào là đúng” hoặc “câu trả lời đúng”. Thay vào đó, tôi đặt mình vào tâm thế của một người cung cấp thông tin và các kiến thức chuyên sâu để chính họ sẽ tự xử lý thông tin và đưa ra cho mình cách nhìn nhận một cách nghiêm túc về khoa học đáng tin cậy. Tôi cũng cố gắng giữ cho mình giao tiếp trong những lĩnh vực khoa học mà tôi quen thuộc, hoặc vào sức nặng của các bằng chứng khoa học nghiêng hẳn về một định hướng nào đó.

ÔNG CÓ LỜI KHUYÊN GÌ CHO CÁC NHÀ KHOA HỌC NÓI CHUNG ĐỂ CÓ THỂ GIAO TIẾP TỐT HƠN VỚI CỘNG ĐỒNG?

Đối xử với cộng đồng như với là một đối tác và không bao giờ đánh giá thấp trí thông minh và mức độ tiếp nhận thông tin của họ. Bạn không biết hết những gì mà họ biết và ngược lại. Đây là việc trao đổi thông tin hai chiều. Thấp sáng và trao quyền cho công chúng hơn là “dạy” họ. Bạn cần phải tìm hiểu những thông tin gì mà công chúng đang tìm kiếm và làm thế nào bạn có thể mang đến cho họ. Ở đây chỉ là việc cung cấp những gì mà công chúng muốn biết để họ tự đưa ra lựa chọn.

ÔNG CÓ KẾ HOẠCH GÌ TRONG TƯƠNG LAI CHO CÔNG TÁC TRUYỀN THÔNG VỀ RỦI RO?

Chúng tôi muốn suy nghĩ một cách sáng tạo về rủi ro, sử dụng truyền thông và các hoạt động gắn kết cộng đồng. Risk Bites sẽ là trung tâm của kế hoạch đó, và nhiệm vụ trọng tâm sẽ hướng vào các công nghệ mới. Đồng thời, chúng tôi muốn tạo cộng tác với các trường đại học và hướng dẫn mọi người tự tạo các mô hình Risk Bites cho riêng họ và các công cụ tương tự. Những quan điểm của chúng ta về rủi ro – dù là các nhà chức trách, các đơn vị sản xuất hay người tiêu dùng – đều đã lỗi thời và bị hạn chế. Rủi ro luôn là thứ mà chúng ta không mong muốn xảy ra và vẫn phải tìm cách giải quyết, nhưng chúng ta gần như có thể biến nó thành một thứ tài sản. Sử dụng thủ thuật về trí tưởng tượng như làm việc với các loại hình nghệ thuật biểu diễn, chúng tôi muốn thúc đẩy mọi người bứt phá ra khỏi những khung suy nghĩ hiện tại và làm thế nào để họ có thể sử dụng đánh giá rủi ro để tạo ra những sản phẩm tốt hơn và đưa ra những lựa chọn thông minh hơn.